

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع بحث: نظام حجت ۹ تاریخ: [۱۴۰۱/۱۰/۵](#)

آنچه ما درباره غیبت بحث کردیم و گفتیم:

«إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ أَمْرٌ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ وَ سِرٌّ مِنْ سِرِّ اللَّهِ وَ غَيْبٌ مِنْ غَيْبِ اللَّهِ وَ مَتِي عَلِمْنَا أَنَّهُ عَزَّوَجَلَّ حَكِيمٌ صَدَّقْنَا بِأَنَّ أَعْمَالَهُ كُلَّهَا حِكْمَةٌ وَ إِنْ كَانَ وَجْهًا غَيْرَ مُنْكَشِفٍ لَنَا.»

غیبت امری از امور خداست و رازی از رازهای خدا و غیبی از غیب خدا. وقتی دانستیم که خداوند، حکیم است، تصدیق می کنیم همه کارهای او از روی حکمت است. هرچند راز حکیمانه بودن آنها بر ما معلوم نباشد.

(پاورقی بحار الأنوار، ج 52، ص 91.)

عالم بر دو گونه است عالم امر و عالم خلق :

عالم امر عالمی جدا از این عالمی که ما هستیم است در آن کون و اراده مطلق خداوند است و مجرد از اسباب است که درباره آن قرآن گفته **إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ** (یس ۸۲) و غیبت هم از امرهای خداوند است و از اراده اوست.

پیش مقدمات بحث غیبت :

برای آنکه غیبت را خوب متوجه بشویم ظهور، رجعت و قیامت را بررسی خواهیم کرد تا به وجه حکیمانه این مهمترین مواطن بشریت پی ببریم.

آیات و روایات پر از اختلاف :

ما با دویست آیه و پانصد روایتی رو به رو هستیم که علما بر سر آن اختلاف نظر دارند، موضوعان آخرالزمان و جزء محکومات

هستند برخی گفته اند برای ظهور، برخی گفته اند برای رجعت،
برخی دیگر گفته اند برای قیامت و برخی دیگر رها کرده اند و
گفته اند ما را به تأمل انداخته اما در این میان علامه طباطبایی
(ره) هم یک نظری دادند و فرمودند: «ظهور و رجعت و قیامت
سه مرتبه از یک حقیقت اند، که آن بروز توحید و فنای همه
اوهام و ارتفاع حجاب اسباب از منظر انسان است»
(المیزان ج ۲، ص ۱۰۸ و ۱۰۹)

به قول علامه یعنی تمام آیات و روایات مربوط به یک حقیقت
واحد اند که به هر سه از ظهور و رجعت و قیامت می خورد.

رابطه میان ظهور و رجعت و قیامت چیست؟

در روایتی از الإمام الباقر علیه السلام آمده است: **أَيَّامُ اللَّهِ عَزَّ
وَجَلَّ ثَلَاثَةٌ: يَوْمُ يَقُومُ الْقَائِمُ، وَ يَوْمُ الْكُرَّةِ، وَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ.**

ایّام الله سه روز است: روزی که قائم قیام می کند و روز
رجعت و روز قیامت.

قیامت یعنی آشکار شدن توحید :

برای پی بردن به رابطه این سه روز باید ویژگی این سه روز را فهمید در تعریفی که از قیامت شده است گفته اند **إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأُوا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ** یعنی دیگر خبری از اسباب و وسایل نیست و هر چه هست خداوند است روزی که توحید به ما هو توحید مشخص می شود و انسان پی می برد **لا مؤثر في الوجود الا الله** یعنی چه می فهمد که خورشید نبوده که می تابیده بلکه خدا بوده و تابش از سمت خدا بوده، آبی که خورده رفع عطش نکرده بلکه خدا رفع عطش کرده است و...

تکلیف مادیات در قیامت :

خداوند در آیه ۲۰ نبأ می فرماید **وَسَيَّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا** یعنی انسان متوجه می شود همه چیز سرابی بیش نبوده و همه چیز ویران می شود و همه کثرات تبدیل به وحدت شده و **لامؤثر في الوجود الا الله**.

مراحل نازل و رقیقه قیامت :

رجعت نیز به معنی آشکار شدن توحید است اما مرتبه نازل و رقیقه قیامت و ظهور نیز مرتبه پایین تر و رقیق تر از رجعت است در هر سه روز حقیقت عالم که توحید است نمایان می شود و لامؤثر فی الوجود إلا الله فهمیده می شود اما شدت آن در قیامت بیشتر است.

سیر تاریخی ابنا بشر به سمت توحید محض است :

در گذشته گفتیم که تاریخ بشریت از آدم علیه السلام تا خاتم الانبیاء (ص) و از خاتم (ص) تا حجت (عج) سیر رو به جلو و تکامل بوده الان مشخص شد که این سیر به سمت توحید حرکت می کرده است تا ابعاد کثیری از توحید نمایان شود از این رو این سیر رو به جلو حرکت کرده است.

کمی درباره قیامت و پیش نیاز های آن :

برای آنکه قیامت صورت بگیرد بشریت آمادگی آن را نداشتند همانطور که در بحث مملکت انسانیت در حدیث ششم خواندیم انسان ولیده دنیا است و با آن انس دارد و نمی تواند از دنیا رها شود به همین خاطر خداوند مراحل نازل قیامت یعنی رجعت و ظهور را قرار داده است، ظهور یعنی اینکه بشریت با امام هم جنس خودشان به سمت توحید می روند تا بستر قیامت فراهم بشود.

فلسفه غیبت یعنی اینکه...

خوب گفته شد که ظهور گامی به سمت توحید و پیش نیاز قیامت است اما خود این پیش نیاز هم مقدماتی دارد و از این مقدمات بحث غیبت است چون برای درک کردن ظهور نیاز به غیبت داریم تا ظهور معنی پیدا کند.

با غیبت از اسباب و وسائل و از تن امام منقطع می شویم یعنی از الظاهر به الباطن و حقیقت امام دست پیدا می کنیم

به همین خاطر فتنه ها، ابتلائات شدیدی رخ می دهد تا به سمت توحید هدایت شویم.

سیر امامت از امام جواد علیه السلام به بعد :

برای آماده شدن به همین غیبت نیز خداوند برنامه ریزی های کرده تا مقدمات این غیبت کبری این بزرگترین موطن بشریت فراهم شود. سیر امامت از امام جواد علیه السلام سه تغییر اساسی کرد، اول اینکه امامت در سن پایین به حضرات رسید، دوم اینکه عمر شریف ائمه کوتاه تر شد و دو امام جواد و حسن عسکری علیهما السلام در سن ۲۵ و ۲۸ و در جوانی به شهادت رسیدند و سوم اینکه دسترسی مردم به ائمه خیلی کمتر از قبل شد و دشمنی و شقاوت دشمنان در مسیر برنامه خداوند بود تا دسترسی به ائمه کم کم قطع شود، بعد ماجرای تولد پنهانی خود حضرت و با خبر شدن عده محدود از یاران یعنی مردم باید ندیده ایمان می آوردند و سپس ارتباط با نواب اربعه مطرح شد و در آخر این حلقه آنقدر تنگ شد که دسترسی به امام قطع شد مگر کسی که ظهور برایش رخ داده

باشد و مردم باید به نواب عام حضرت رجوع کنند.

خداوند جواب های امتحان را به ما داده است :

خداوند هم نخواستہ دسترسی به امام را به طور کامل قطع بکند به همین خاطر امام زمان مکتوب که همان قرآن است را به ما داده است و این قرآن حجتی است برای مردم.

فضیلت و مقام مردم آخرالزمان :

امام سجاد علیه السلام می فرمایند:
«کسی که در زمان غیبت قائم ما بر امامت او پایدار بماند
خداوند ثواب هزار شهید بدر و احد را به او می دهد.»

(معجم احادیث امام مهدی، ج 4، ص [293](#))

و یا پیامبر اکرم (ص) و امام صادق (ع) در کنار یاران شوقا شوقا می کردند و می گفتند یک عده به سیاهی رو کاغذ به ما

ایمان می آوردند یعنی حقیقت رابطه های محسوس را به رابطه های عقلی می فهمند یعنی غیبت اوج عقلانیت است.

غیب و نهان در قیامت:

در قیامت آنچه برای ما نمایان بود به غیبت می رود چون تمام آنان سراب بود و آنچه که برای ما غیب بود نمایان می شود چون حقیقت بود رابطه غیبت و ظهور نیز همین گونه است آنچه را که نمی فهمیم در ظهور خواهیم فهمید.

ماجرای خضر(ع) و موسی(ع) ماجرای غیبت و ظهور است:

در ماجرای موسی و خضر علیها السلام داشتیم که موسی نتوانست صبر کند و همش سوال می پرسید برای سوراخ کردن کشتی، کشتن کودک و تعمیر دیوار و وقتی که موقع وداع رسید وجه حکیمانه افعال خضر را متوجه شد غیبت نیز همینگونه است شاید ما دلیل ابتلائات را ندانیم اما وقتی ظهور رخ دهد به دلیل آن پی خواهیم برد آن موقع ارزش

واقعی غیبت را متوجه می شویم که چه موطن بزرگی از
مواطن بشریت بوده است.

مالکیت مطلق حضرت حق :

خداوند می فرماید: **وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ
مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ^{قُلْ} وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ الَّذِينَ إِذَا
أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ** یعنی بعد از اینکه
به شدائد و سختی ها برمی خورند می گویند همه چیز از
خداست و به مالکیت مطلق حضرت حق پی می برند و دنیا
رنجی برایشان ندارد.

(إِنْ شَاءَ اللَّهُ جَزَاءُ إِيْن صَابِرِينَ بِأَشِيم صَلَوَاتِي بِفَرَسْتِيد)

حمید رضا خاندوزی